

**Report on “Thai Language and Cultural studies Program”:
Aoyama Gakuin University and Rikkyo University**

Wannisa Vaichayee*

Institute of East Asian Studies, Thammasat University

Abstract

This is a report on “Thai language and cultural studies programs” organized by the Japanese Studies Program, Institute of East Asian Studies, in collaboration with the Department of Japanese, Faculty of Liberal Arts, Thammasat University and partner universities in Japan. The program for Aoyama Gakuin University students was carried out from 8-22 August, 2012 and the program for Rikkyo University students was carried out from 30 August to 12 September, 2012. The main goals of the program were: 1) to learn about Thai language and culture and practice the knowledge in real-life situations; 2) to develop intercultural awareness by living with Thai students in campus dormitories. Presentations by the participants were arranged at the end of the program. As a result, the participants found the program fruitful and that it helped to deepen understanding about Thai culture and establish a mutually-beneficial friendship between Japanese and Thai students.

Keywords: Thai language and culture, intercultural awareness, mutually-beneficial friendship

* Corresponding author e-mail: mamwannisa@yahoo.com

รายงานผล “โครงการศึกษาภาษาและวัฒนธรรมในประเทศไทย”: มหาวิทยาลัยอโยยามะกักคูนและมหาวิทยาลัยริกเกีย

วรรณิษา ไวยฉายี

สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นรายงานผล “โครงการศึกษาภาษาและวัฒนธรรมในประเทศไทย” ซึ่งจัดโดยโครงการญี่ปุ่นศึกษา สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา ร่วมกับภาควิชาภาษาญี่ปุ่น คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมหาวิทยาลัยคู่สัญญาในประเทศญี่ปุ่น โครงการสำหรับนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยอโยยามะกักคูน จัดขึ้นระหว่างวันที่ 8-22 สิงหาคม 2555 และโครงการสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยริกเกีย จัดขึ้นระหว่างวันที่ 30 สิงหาคม - 12 กันยายน 2555 วัตถุประสงค์หลักของการจัดโครงการคือ 1) เพื่อศึกษา “ภาษาและวัฒนธรรมไทย” และฝึกฝนโดยใช้ในสถานการณ์จริง 2) พัฒนาทักษะการอยู่ร่วมกันระหว่างต่างวัฒนธรรมโดยการพักอาศัยร่วมกับนักศึกษาไทยและใช้ชีวิตในหอพักนักศึกษาภายในรั้วมหาวิทยาลัย ในตอนท้ายของโครงการ นักศึกษาญี่ปุ่นแต่ละคนรายงานผลสิ่งที่เรียนรู้จากการเข้าร่วมโครงการ ผู้เข้าร่วมโครงการประเมินว่าเป็นโครงการที่เป็นประโยชน์และช่วยให้เข้าใจวัฒนธรรมไทยได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นการสร้างเสริมมิตรภาพร่วมกันระหว่างนักศึกษาญี่ปุ่นและนักศึกษาไทย

คำสำคัญ: ภาษาและวัฒนธรรมไทย, ความตระหนักถึงข้อแตกต่างระหว่างวัฒนธรรม, การสร้างมิตรภาพร่วมกัน

1. บทนำ

โครงการญี่ปุ่นศึกษา สถาบันเอเชียตะวันออกศึกษา ได้ดำเนินโครงการที่ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศไทยและญี่ปุ่นอย่างต่อเนื่อง โครงการ “ศึกษาภาษาและวัฒนธรรมในประเทศไทย” ถือเป็นกิจกรรมสำคัญกิจกรรมหนึ่งที่ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างสองประเทศ ในปี 2555 โครงการญี่ปุ่นศึกษาได้มีโอกาสด้อนรับนักศึกษา จากมหาวิทยาลัยอาโอยามะกักคูน และมหาวิทยาลัยริกเคียว ประเทศญี่ปุ่น ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยคู่สัญญา กับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โครงการดังกล่าวจัดขึ้นโดยความตกลงร่วมกันระหว่างหน่วยงานของทั้งสองมหาวิทยาลัย เพื่อกระชับความสัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัยคู่สัญญา และเป็นการส่งเสริมให้นักศึกษาของทั้งสองสถาบันได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านการทำกิจกรรมร่วมกันภายใต้โครงการ

2. โครงการสำหรับมหาวิทยาลัยอาโอยามะกักคูน

2.1 ภาพรวมโครงการ

กลุ่มเป้าหมาย นักศึกษาญี่ปุ่น จำนวน 5 คน นักศึกษาไทยจำนวน 10 คน

ระยะเวลา ระหว่างวันที่ 8-22 สิงหาคม 2555 รวม 15 วัน

สถานที่ สถาบันเอเชียตะวันออกศึกษา

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการได้เรียนรู้ภาษาไทยขั้นพื้นฐาน รวมถึงเข้าใจวัฒนธรรมประวัติศาสตร์ไทยอย่างลึกซึ้ง และสร้างมิตรภาพกับนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ผ่านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น อันสามารถนำมาพัฒนาทักษะการแก้ไขปัญหาผ่านการใช้ชีวิตในสังคมต่างวัฒนธรรมได้

การประเมินผล รายงาน และแบบประเมิน

ผู้รับผิดชอบโครงการ อ.ดร.พัชรพร แก้วกฤษฎา

2.2 เนื้อหาการอบรม

โครงการนี้แบ่งเป็น การอบรมในชั้นเรียนและการทัศนศึกษานอกสถานที่ การอบรมในชั้นเรียนมี 5 หัวข้อ รวมเป็นเวลา 18 ชั่วโมง ดังนี้

1. “ภาษาและวัฒนธรรมไทย”

บรรยายโดยอาจารย์ ดร.พัชรพร แก้วกฤษฎา และ รศ. ดร.สุณีย์รัตน์ เนียรเจริญสุข ภาควิชาภาษาญี่ปุ่น คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

2. “ประวัติศาสตร์ไทย”

บรรยายโดย Prof. Junichi Kuwano ผู้เชี่ยวชาญจาก Aoyama Gakuin University

3. “วัฒนธรรมไทย”

บรรยายโดย Prof. Inagaki Tsutomu อาจารย์ประจำ Rikkyo University

4. “ศาสนาพุทธกับคนไทย”

บรรยายโดย Prof. Junichi Kuwano ผู้เชี่ยวชาญจาก Aoyama Gakuin University

5. “ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับนานาประเทศ”

บรรยายโดย รศ.สุรัช ธรรมทวีธิกุล คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ นอกจากนี้ยังมีการปฐมนิเทศและการรายงานผลการเรียนรู้ของนักศึกษาอีก 4 ชั่วโมง

การทัศนศึกษานอกสถานที่ ได้แก่

1. การทำความรู้จักสถานที่ต่างๆ ในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต และทำพระจันทร์
2. การเยี่ยมชมวัดพระศรีรัตนศาสดารามและพระบรมมหาราชวัง

3. การสำรวจตลาดนัดจตุจักร ตรอกข้าวสาร และเยาวราช

4. การสำรวจย่านธุรกิจและเยี่ยมชมสำนักงานของญี่ปุ่นในกรุงเทพฯ อาทิ JICA, JETRO Thailand, Honda Automobile (Thailand) Co., Ltd.

บริษัทโรม อินทิเกรเต็ด ซิสเต็มส์ (ประเทศไทย)
จำกัด ในย่านอุตสาหกรรมโรจนะและนวนคร

5. การชมการแสดงพื้นบ้านวัฒนธรรมไทย
ณ โรงละครสยามนิรมิต

6. การเยี่ยมชมตลาดอัมพวา จังหวัด
สมุทรสงคราม

7. การเยี่ยมชมตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง จังหวัด
สมุทรปราการ

8. การเยี่ยมชมวัดที่มีชื่อเสียงของกรุงเทพฯ
ตลาดน้ำอโยธยา จังหวัดอยุธยา

9. การเยี่ยมชมวัดพระพุทธรบาท จังหวัด
สระบุรี

10. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ณ อุทยานแห่ง
ชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา

ทั้งนี้ ตลอดโครงการ มีนักศึกษาและ
คณาจารย์ ภาควิชาภาษาญี่ปุ่น คณะศิลปศาสตร์ เข้า
ร่วมด้วย เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เปิดโลกทัศน์ กระชับ
ความสัมพันธ์ให้แน่นแฟ้น อีกทั้งยังเป็นการพัฒนา
ทักษะการสื่อสารของนักศึกษาที่มาจากต่างวัฒนธรรม
ทำให้เกิดการตระหนักเกี่ยวกับความแตกต่างทาง
วัฒนธรรม

2.3 การประเมินผลโครงการ

ผู้เข้าร่วมโครงการซึ่งเป็นเพศชาย 4 คน เพศ
หญิง 1 คน อายุระหว่าง 18-22 ปี นำเสนอรายงาน
ผลการเรียนรู้คณะ 30 นาที และตอบแบบสำรวจ เพื่อ
ประเมินระดับความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินงานของ
โครงการ ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก
ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยแบ่งหัวข้อประเมินเป็น
3 ประเด็น ได้แก่

1. การประเมินเกี่ยวกับกิจกรรมในชั้นเรียน:
การปฐมนิเทศ การบรรยายของวิทยากร
2. การประเมินเกี่ยวกับทัศนศึกษานอก
สถานที่ : การเยี่ยมชมและสำรวจสถานที่ต่าง ๆ

3. การประเมินในภาพรวมของโครงการ :

กระบวนการดำเนินโครงการ ระยะเวลา เจ้าหน้าที่
ผู้ให้บริการ สิ่งอำนวยความสะดวก และคุณภาพการ
ให้บริการ

ผลการประเมินพบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการ
มีความพึงพอใจทั้ง 3 ประเด็นในระดับ “มาก” และ
ระบุว่าจะนำความรู้ที่ได้รับไปสร้างความสัมพันธ์และ
สร้างเครือข่ายระหว่างนักศึกษาของญี่ปุ่นและไทย
ต่อไป

สำหรับข้อคิดเห็นที่ผู้เข้าร่วมโครงการเห็น
ควรให้นำไปปรับปรุงได้แก่

1. ควรจัดกิจกรรมโปรแกรมให้มีเวลาพักผ่อนที่เพียงพอ

2. การเตรียมความพร้อมในด้านการใช้อินเตอร์เน็ตในบริเวณที่พัก

3. โครงการสำหรับมหาวิทยาลัยริเกียว

3.1 ภาพรวมโครงการ

กลุ่มเป้าหมาย นักศึกษาญี่ปุ่น 13 คน และนักศึกษาไทย 13-20 คน

ระยะเวลา ระหว่างวันที่ 30 สิงหาคม – 12 กันยายน 2555 รวม 14 วัน

สถานที่ สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา
วัตถุประสงค์

1) เพื่อศึกษา “ภาษาและวัฒนธรรมไทย” และฝึกฝนโดยการใช้ในสถานการณ์จริง อันนำไปสู่ความเข้าใจที่ลึกซึ้งเกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมไทย

2) พัฒนาทักษะการอยู่ร่วมกันระหว่างต่างวัฒนธรรมโดยการพักอาศัยร่วมกับนักศึกษาไทยและใช้ชีวิตในหอพักนักศึกษาภายในรั้วมหาวิทยาลัย อันนำไปสู่มิตรภาพที่แน่นแฟ้น ผ่านการทำกิจกรรมร่วมกัน

การประเมินผล รายงาน และแบบประเมิน
ผู้รับผิดชอบโครงการ รศ. ดร.สุณีย์รัตน์
เนียรเจริญสุข

3.2 เนื้อหาการอบรม

โครงการนี้แบ่งเป็น การอบรมในชั้นเรียน และทัศนศึกษานอกสถานที่ การอบรมในชั้นเรียนมี 3 หัวข้อ รวมเป็นเวลา 24 ชั่วโมง ดังนี้

1. “ภาษาและวัฒนธรรมไทย”

บรรยายโดยอาจารย์ ดร.พัชรพร แก้ว-กฤษฎางค์ และอาจารย์ ดร.ปิยวรรณ อัสวราชนย์ ภาควิชาภาษาญี่ปุ่น คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

2. “ประวัติศาสตร์ไทย” และ “ศาสนาพุทธกับคนไทย”

บรรยายโดย Prof. Junichi Kuwano ผู้เชี่ยวชาญจาก Aoyama Gakuin University

3. “นาฏศิลป์ไทย”

บรรยายโดย รศ. จันทนา เอี่ยมสกุล คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

นอกจากนี้ยังมีการปฐมนิเทศและการรายงานผลการเรียนรู้ของนักศึกษาอีก 4 ชั่วโมง

การทัศนศึกษานอกสถานที่ ได้แก่

1. การปลูกป่าชายเลนที่ชุมชนคลองโคกตลาดน้ำอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

2. การเยี่ยมชมวัดพระศรีรัตนศาสดารามและพระบรมมหาราชวัง

3. การสำรวจ ตลาดนัดจตุจักร ถนนข้าวสาร เขาวราช กรุงเทพมหานคร

4. การเยี่ยมชมวัดที่มีชื่อเสียงของกรุงเทพฯ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

5. การเยี่ยมชมหมู่บ้านอนุรักษ์ควายไทย และตลาด 100 ปีสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

3.3 การประเมินผลโครงการ

ผู้เข้าร่วมโครงการซึ่งเป็นเพศหญิง 12 คน เพศชาย 1 คน นำเสนอรายงานผลการเรียนรู้คนละ 30 นาที และตอบแบบสำรวจ เพื่อประเมินระดับความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินงานของโครงการ ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยแบ่งหัวข้อประเมินเป็น 3 ประเด็น ได้แก่

1. การประเมินเกี่ยวกับกิจกรรมในชั้นเรียน:

การปฐมนิเทศ การบรรยายของวิทยากร

2. การประเมินเกี่ยวกับทัศนศึกษานอกสถานที่ : การเยี่ยมชมและสำรวจสถานที่ต่างๆ

3. การประเมินในภาพรวมของโครงการ : กระบวนการดำเนินโครงการ ระยะเวลา เจ้าหน้าที่ ผู้ให้บริการ สิ่งอำนวยความสะดวก และคุณภาพการให้บริการ

ผลการประเมินพบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจทั้ง 3 ประเด็น อยู่ในระดับ “มาก” โดยมีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงการจัดโครงการไว้ดังนี้

1. กำหนดการค่อนข้างแน่น ควรมีเวลาอิสระหรือวันหยุด พักผ่อนบ้าง

2. ช่องทางการติดต่อสื่อสารระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาไทยเกี่ยวกับกำหนดการไม่สะดวก

3. ต้องการให้มี Wifi ใช้งานได้ทุกที่

4. ห้องเรียนคับแคบ และโต๊ะนั่งเรียนมีขนาดเล็ก

5. ควรเพิ่มชั่วโมงเรียนภาษาไทยมากขึ้น

6. กรณีศึกษาดูงานนอกสถานที่ พบอุปสรรคในการติดต่อสื่อสารเมื่อไม่มีนักศึกษาไทยไปร่วมกิจกรรมด้วย ควรเพิ่มจำนวนนักศึกษาที่ทำหน้าที่บัดดี้ให้มากกว่านี้

4. ผลสรุปการดำเนินงานโครงการ

จากการดำเนินงานโครงการทั้งสองโครงการ นอกจากจะเป็นประโยชน์ช่วยให้ผู้เข้าร่วมการอบรมชาวญี่ปุ่นได้เข้าใจวัฒนธรรมไทยได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น นักศึกษาชาวไทยที่ให้การต้อนรับก็ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการถ่ายทอดวัฒนธรรมของตนเอง อีกทั้งยังเป็นการสร้างเสริมมิตรภาพร่วมกันระหว่างนักศึกษาญี่ปุ่นและนักศึกษาไทยด้วย โครงการลักษณะนี้ จึงควรจัดให้มีอีกอย่างต่อเนื่อง